

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Paradisurile fiscale și financiare, o amenințare pentru piața internă a UE” (aviz din proprie inițiativă)

(2012/C 229/02)

Raportor: **dl Edgardo Maria IOZIA**

Coraportor: **dl Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER**

La 14 iulie 2011, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Comitetul Economic și Social European a hotărât să elaboreze un aviz din proprie inițiativă pe tema

„Paradisurile fiscale și financiare, o amenințare pentru piața internă a UE”.

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 8 mai 2012.

În cea de-a 481-a sesiune plenară, care a avut loc la 23 și 24 mai 2012 (ședința din 24 mai), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 144 de voturi pentru, 30 de voturi împotriva și 13 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Uniunea Europeană trebuie să-și intensifice prin toate mijloacele posibile intervențiile în cadrul G20, al OCDE și al Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI), pentru a elimina cât mai repede jurisdicțiile fiscale opace și a obliga statele sale membre să lupte împotriva criminalității care în multe cazuri își are originea în acestea.

1.2 Progresele realizate în materie de guvernanță fiscală în forurile internaționale, cum ar fi OCDE și G20, nu trebuie să împiedice UE să aplice reguli mai stricte, care să faciliteze recuperarea capitalului transferat în străinătate în mod ilegal, în detrimentul pieței interne.

1.3 CESE solicită instituțiilor UE să adopte măsuri care să limiteze posibilitatea utilizării abuzive a principiului „reședinței” prin intermediul unor regimuri de proprietate și reședință fictive, prin care holdinguri fără activitate sau întreprinderi-fantomă permit proprietarilor să nu plătească impozite în țările în care își au domiciliul. Comitetul salută decizia Comisiei de a prezenta până la sfârșitul anului o nouă propunere privind paradisurile fiscale și financiare, sperând în depășirea reticențelor anumitor state membre în privința unei reacții eficiente și incisive la activitățile de evaziune sau fraudă a sistemelor fiscale naționale.

1.4 Comisia a publicat o propunere de directivă, COM(2012) 85 final, în care este prezentată pentru prima dată o reglementare referitoare la înghețarea și confiscarea produselor provenite din infracțiuni în Uniunea Europeană. CESE recomandă călduros includerea în domeniul de aplicare a prevederilor directivei a infracțiunilor de natură fiscală, aflate în relație cu paradisurile fiscale. Propunerea face parte dintr-o inițiativă politică mai amplă, care vizează protejarea economiei licite de contaminarea cu infracționalitate și se bazează pe articolul 82 alineatul (2) și pe articolul 83 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

1.5 După cum se știe, este vorba despre un număr mare de regiuni – 44 în total –, care sunt legate sub aspect jurisdicțional de un alt stat suveran sau sunt țări suverane. Chiar atunci când nu sunt țări suverane, ele dețin o largă autonomie administrativă, aplicând regimuri de scutiri sau reduceri fiscale, de ocultare a informațiilor legate de proprietatea asupra capitalului, de sursa acestuia și de funcționarea entităților financiare și a societăților comerciale stabilite pe teritoriul lor.

1.6 Comitetul consideră că sunt deosebit de grave și reprobabile practicile unor consultanți fiscali și juridici și ale anumitor societăți de consultanță care, inclusiv prin acțiuni publicitare, invită la înființarea de entități juridice care ar urma să facă apel la paradisuri fiscale și financiare ca mijloc de a evita obligațiile ce le revin întreprinderilor care operează în Uniune, mai ales sub aspectul obligațiilor privind impozitul pe profit, transparența tranzacțiilor firmei și finanțarea.

1.7 Paradisurile fiscale provoacă distorsiuni pe piața internă, motiv pentru care se impune o intervenție fermă a UE, care să poată garanta corectitudinea fiscală și să împiedice opacitatea destabilizatoare, evaziunea fiscală și corupția prin intermediul paradisurilor fiscale. Nu trebuie exclusă nici posibilitatea definirii unor infracțiuni în acest domeniu.

1.8 Trebuie îndepărtate toate obstacolele din calea schimbului automat de informații bancare în vederea identificării cu ușurință a adevăraților autori ai tranzacțiilor și a deținătorilor de conturi bancare. Trebuie să se solicite întreprinderilor multinaționale să elaboreze situații contabile defalcate pe țări, în care să se precizeze volumul activității, numărul de angajați și profitul obținut în fiecare țară.

1.9 Fără a aduce atingere eventualelor progrese ulterioare înregistrate în urma unor inițiative cu caracter global în organizațiile internaționale multilaterale, în special ONU și OCDE, toate aceste acțiuni trebuie desfășurate într-o atmosferă de încredere, urmărindu-se echivalarea legilor și standarde noi și mai ridicate de cooperare internațională în materie de paradisuri fiscale.

1.10 CESE ar dori să existe o strategie coordonată cu principalele țări implicate, în primul rând cu Statele Unite, în vederea adoptării unei abordări cât mai globale cu putință în privința reglementării acestor chestiuni. În același timp, CESE reafirmă însă că dificultatea de a pune la punct un plan comun de acțiune la nivel internațional nu poate constitui nicicum o piedică în calea intervenției Uniunii Europene și nici nu o poate amâna. Standardele europene, ca de exemplu cele prevăzute în Directiva privind impozitarea veniturilor din economii, sunt printre cele mai bune din lume. Legea americană a conformității fiscale a conturilor deschise în străinătate (*US Foreign Account Tax Compliance Act – FATCA*), reprezintă o etapă importantă în eforturile Statelor Unite de a crește gradul de respectare a legislației fiscale de către cetățenii americani care dețin instrumente financiare străine și conturi în afara țării. Fiscul american cere instituțiilor financiare străine să transmită „automat” numele cetățenilor care desfășoară activități în exterior.

1.11 Printre țările europene, Belgia deține o legislație foarte avansată, bazată pe principiul *confidențialitate contra politică anti-criminalitate*. Confidențialitatea datelor este pretextul folosit pentru a ignora agenda fiscală și punerea la punct a unei politici de combatere a evaziunii.

1.12 Trebuie elaborate politici integrate și trebuie interconectate diferitele domenii de acțiune. Standardele internaționale de contabilitate au fost concepute într-o optică de protejare a intereselor investitorilor și ale pieței: în prezent eforturile trebuie să se concentreze și pe interesele cetățenilor. Trebuie regândite sarcinile Comitetului pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (*International Accounting Standards Board – IASB*), organism privat, precum și rolul său de impunere a unor reguli contabile, care trebuie să fie mult mai simple și mai accesibile, mai ușor de înțeles și mai transparente.

1.13 CESE deplânge faptul că, de multă vreme, organismele juridice și economice și autoritățile polițienești sunt conștiente de faptul că majoritatea cazurilor de corupție care implică bani publici, de fraudă în dauna finanțelor publice prin intermediul paradisurilor fiscale, de disimulare de bunuri în spatele unor societăți-paravan, de spălare de bani și de corupere a autorităților publice nu ar fi posibile dacă rețelele care se ocupă cu acestea nu ar face parte dintr-o încrengătură tehnico-legală care le maschează activitățile, în schimbul unor profituri serioase, și care uneori poate sfârși prin a domina aceste rețele. Prin urmare, este nevoie de o intervenție a Uniunii în acest domeniu.

1.14 CESE este adeptul susținerii unei strategii coordonate de eficientizare a luptei împotriva fraudei fiscale și în special a „practicilor abuzive”, precum și al adoptării unei legislații care să restrângă dreptul la liberă ședere în cazul întreprinderilor absolut artificiale, create exclusiv în scopuri fiscale.

2. Introducere

2.1 Zonele cunoscute drept „paradisuri fiscale” sunt locuri în care înalți funcționari ai celor mai mari corporații financiare și industriale din lume, membrii protipendadei artistice sau sociale, precum și multimilionari care combină afacerile cu plăcerea, se amestecă cu personaje mai mult sau mai puțin dubioase, care utilizează aceleași resurse financiare prin care pot spăla și utiliza bani obținuți nu numai prin simpla încălcare a legislației în vigoare, ci și prin delikte economice și alte infracțiuni, care merg de la cele mai grave, precum omuciderea, până la extorcarea de fonduri, traficul de droguri și de arme, contrafacerea, fraudă, escrocheria, traficul cu ființe umane și jocurile de noroc. Aceste zone se caracterizează printr-o serie de trăsături comune, printre care lipsa totală de transparență în funcționare, un nivel scăzut de impozitare pentru nerezidenți, care, de altfel, nu exercită nicio activitate pe teritoriul respectiv. Apare astfel o concurență dăunătoare, cu o structură secretă, care dă naștere unui statut juridic lipsit de orice transparență.

2.2 Chestiunea paradisurilor fiscale trebuie analizată în funcție de trei dimensiuni principale: reglementarea fiscală și eventualitatea evaziunii fiscale care derivă din deficiențele acesteia; apariția de breșe în structura legislației financiare și deci pericolele la adresa stabilității financiare; lipsa de transparență informațională, așadar posibilitatea ca activitățile infracționale să se sprijine pe paradisurile fiscale. Numitorul comun al acestor dimensiuni, de care se ocupă OCDE, Consiliul pentru stabilitate financiară (*Financial Stability Board – FSB*) și respectiv Grupul de Acțiune Financiară Internațională (*Financial Action Task Force – FATF*), este reprezentat de caracterul secret al datelor sau de dificultatea de a dobândi acces la informații. Eliminarea sau scăderea opacității informaționale ar permite reducerea considerabilă a problemelor și pericolelor reprezentate de paradisurile fiscale. Dezbateră care are loc în cadrul OCDE pe tema standardelor ar trebui să rămână deschisă, în scopul reducerii sarcinilor autorităților fiscale și jurisdicționale. Riscul real este acela de a se cădea de acord asupra unor standarde prea puțin stricte și prea complicate, doar pentru a se răspunde așteptărilor opiniei publice (*window dressing*). Cea mai simplă soluție pentru depășirea acestor probleme ar fi schimbul automat de informații.

2.3 Existența paradisurilor fiscale și financiare este strâns legată de istoria capitalismului, fenomene de acest gen întâlnindu-se încă de la sfârșitul Evului Mediu. Revoluția franceză și cea industrială reprezintă un moment marcant, al accelerării apariției și dezvoltării paradisurilor fiscale.

2.4 După cel de-al doilea război mondial, fenomenul a căpătat proporții uriașe, răspândindu-se în toate colțurile lumii: în Pacific, în zona Caraibilor și în insulele din Oceanul Atlantic, dar și în țări europene mici și foarte mici. S-a calculat că numai în paradisurile fiscale, financiare și de afaceri din Europa au fost înființate un milion de societăți comerciale și de două ori mai multe trusturi. În opinia lui Raymond Baker, director al organizației *Global Finance Integrity*, doar în Insulele Virgine Britanice sunt înregistrate 619 916 societăți, adică 20 pentru fiecare locuitor.

2.5 Cadrul economic actual este caracterizat de globalizarea schimburilor de bunuri și servicii, de libera circulație a capitalurilor și de folosirea extinsă a noilor aplicații tehnologice din domeniul tranzacțiilor financiare internaționale și comerciale. În ciuda faptului că în majoritatea instituțiilor financiare există un departament de verificare a conformității, normele care reglementează numărul enorm de tranzacții desfășurate zilnic sunt insuficiente.

2.6 Piața internă europeană, funcționarea corectă a piețelor financiare și comerciale, precum și dezvoltarea sănătoasă a economiei, în acord cu regulile comune adoptate în vederea salvagărdării interesului general, sunt nevoite să se confrunte cu situația unor sume imense de bani puse la păstrare în zone și țări complexe. Aceste sume sunt protejate de interese enorme și de capacitatea de a corupe și de a aservi propriilor interese guverne întregi.

2.7 Paradisurile fiscale introduc distorsiuni atât la nivel macro, cât și microeconomic. Așa cum s-a afirmat deja, la nivel macro pot constitui o amenințare la adresa stabilității sistemelor financiare. De asemenea, posibilitatea de a ocoli sau de a se sustrage impozitării investițiilor reale și/sau financiare reduce veniturile statului, ceea ce duce la recuperarea inevitabilă a acestora prin impozitarea veniturilor din muncă: paradisurile fiscale constituie așadar o sursă de denaturare a echilibrului just dintre impozitarea capitalului și cea a muncii. la nivel micro, există un dezechilibru între întreprinderile mari, cele mici și microîntreprinderi: într-adevăr, cu cât una dintre cele trei categorii de operatori este mai mică, cu atât posibilitatea de beneficia de pe urma evaziunii, sau măcar a unei planificări agresive a declarațiilor fiscale, posibilitate oferită de paradisurile fiscale, este mai redusă.

2.8 În primul deceniu al secolului XXI, ca urmare a celor două catastrofe cu epicentrul în Statele Unite – atentatele din 11 septembrie 2001 de la New York și criza financiară declanșată de falimentul Lehman Brothers din septembrie 2008 –, comunitatea internațională a inițiat măsuri concertate de reglementare a funcționării așa-numitelor „paradisuri financiare și fiscale”.

3. Paradisurile fiscale și financiare

3.1 Efectele negative pe care le au aceste regimuri au condus de multe ori la urmări penale în cazuri de finanțare a

terorismului mondial și a crimei organizate, de evaziune fiscală și de spălare de bani, determinând apariția de riscuri sistemice pe piețele financiare și afectând, printre altele, principiile fundamentale ale liberei concurențe.

3.2 Prin urmare, așa cum s-a menționat anterior, în ultimii ani au fost introduse măsuri la nivel mondial și s-a decis crearea de structuri și mecanisme comune de răspuns în fața amenințărilor la adresa securității statelor și a bunăstării cetățenilor lor.

Printre diversele decizii adoptate la nivel internațional, acordul încheiat la summitul G20 de la Londra, din 2 aprilie 2009, ar putea reprezenta o mutație esențială față de abordările precedente.

3.3 CESE susține adoptarea de măsuri care să favorizeze lupta împotriva fraudei fiscale și a altor activități ilegale care dăunează intereselor financiare ale UE și ale statelor membre, măsuri destinate să asigure cooperarea administrativă prin schimbul de informații privind chestiuni fiscale. Comitetul ar dori de asemenea ca UE să aibă posibilitatea să inițieze negocieri în vederea încheierii unui acord între Uniune și Confederația Elvețiană pe tema combaterii fraudei și evaziunii fiscale directe, acord care să asigure cooperarea administrativă prin schimbul de informații privind chestiuni fiscale.

3.4 În urma acordului G20 menționat, a fost abandonată metoda analizei și recomandării, caracteristică procedurilor anterioare ale organismelor și forumurilor care se ocupă de aceste probleme, solicitându-se condamnarea așa-numitelor „jurisdicții necooperante”, printre care se numără toate paradisurile fiscale și financiare. Aceasta presupune prezentarea de propuneri de sancțiuni unilaterale, bilaterale și multilaterale, precum și abolirea treptată a secretului bancar și publicarea periodică a listei teritoriilor contraveniente.

3.5 Cu toate acestea, punerea în practică a acestor angajamente formulate de G20 a lăsat foarte mult de dorit, din mai multe motive.

3.6 Numeroase zone vizate au ieșit de pe lista jurisdicțiilor necooperante, semnând pur și simplu între ele cel puțin douăsprezece acorduri fiscale bilaterale (ca de exemplu cel dintre Liechtenstein și Monaco).

3.7 Pe scurt, este suficient să se asigure schimbul de informații la solicitarea autorităților responsabile cu aplicarea măsurilor relevante (fiscale, penale etc.), fără ca autoritățile regiunii căreia i se adresează solicitarea să o poată respinge, invocând interesul național, secretul bancar sau alte motive similare.

3.8 În acest cazuri este evident că modelul bilateral de acțiune se dovedește ineficient, motiv pentru care ar trebui să se pună accentul pe îmbunătățirea intervenției internaționale (multilaterale) și a nivelurilor supra-naționale.

Acest lucru este dovedit de raportul publicat la 4 octombrie 2011 de organizația *Tax Justice Network*, în care se aproape toate acordurile bilaterale semnate începând din 2009 sunt considerate inutile. Ca urmare, organizația a elaborat un indice al opacității fiscale, pe baza a două criterii: obstacolele în calea solicitărilor de informații din partea autorităților competente dintr-o altă țară și ponderea pe piața financiară mondială a jurisdicțiilor suspectate că dau dovadă de opacitate.

3.9 De asemenea, după cum semnalează diferite rapoarte specializate (precum cel elaborat de organizația *Global Financial Integrity*), fluxurile de capital ilicit nu încetează să crească, cu peste 10 % anual, ceea ce are consecințe dezastruoase care agravează, printre altele, crizele datoriei suverane de care sunt afectate numeroase țări din comunitatea internațională și în special anumite state membre ale UE.

3.10 Cu toate acestea, UE este singura care a pus la punct un cadru credibil de acțiune în domeniu, dar care este însă aplicat insuficient.

3.11 Un exemplu relevant îl reprezintă aplicarea Directivei 2003/48/CE în materie de impozitare a veniturilor din economii ale nerezidenților (persoane fizice) sub forma plăților de dobânzi.

3.12 Totuși, este adevărat că, de la intrarea ei în vigoare, au fost instituite mecanisme de schimb automat de informații fiscale între toate statele membre și a fost încurajată semnarea de acorduri cu patru state europene considerate înainte paradisuri financiare și fiscale: Andorra, Liechtenstein, Principatul Monaco și San Marino.

3.13 Însă, la fel ca Elveția, aceste țări europene au stabilit legături eterogene cu Uniunea, ceea ce face ca aplicarea convențiilor să fie foarte complicată. De exemplu, Liechtenstein a aderat la Spațiul Economic European, dar nu are obligația să coopereze la nivel de omologi cu autoritățile administrative în materie civilă și comercială, deoarece nu este parte la Convenția Lugano II, din 30 octombrie 2007, privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.

3.14 Se speră că această modificare a statutului juridic va conduce rapid la schimbările așteptate, ținând seama de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, care, la articolul 8 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană și în declarația nr. 3 aferentă oferă posibilitatea stabilirii unor legături structurale cu țările vecine de mici dimensiuni.

3.15 Este evident că soluția ideală pentru rezolvarea problemei ar consta în încheierea unui acord multilateral care să integreze toate aceste jurisdicții necooperante într-un model unic, într-un spațiu geopolitic, juridic și economic natural.

3.16 Astfel, Comisia Europeană a înaintat la Curtea de Justiție, împotriva a patru state membre, o acțiune privind neîndeplinirea obligațiilor de transpunere a Directivei 2005/60/CE referitoare la înghețarea fondurilor.

3.17 În vederea susținerii unei acțiuni care să aibă un impact supranațional autentic, Comitetul Economic și Social European trebuie să se alieze poziției ferme a Parlamentului European, exprimată în decizia din aprilie 2011 ⁽¹⁾, în care, printre altele, se sprijină consolidarea luptei împotriva lipsei de transparență a informațiilor privind tranzacțiile financiare transnaționale. Ar putea fi instituit chiar și un instrument de denunțare, similar actului de clemență în materie de concurență liberă, pentru încurajarea semnării unor astfel de comportamente, recompensând denunțatorii prin modalități economice care constau într-o reducere a sancțiunii ce va fi aplicată.

3.18 În plus, în completarea măsurii anterioare, se impune adoptarea imediată de mecanisme convenite în comun în cadrul G20, pentru a completa lacunele legislative în materie de activități offshore, prin care pot fi eludate legislațiile fiscale aflate în vigoare în principalele centre financiare ale lumii.

3.19 Este urgentă adoptarea, în contextul strict al competențelor Uniunii Europene, a unor reguli ad-hoc obligatorii, sub formă de legislație secundară, reguli care să cuprindă, printre altele, prevederi care interzic oricărei persoane fizice sau juridice care controlează fonduri sau entități având reședința într-un paradis fiscal sau financiar să beneficieze de fonduri publice.

3.20 În 2009, OCDE a estimat că valoarea capitalului depus în paradisurile fiscale s-a situat între 1,7 și 11 miliarde de dolari și a întocmit o listă pe baza căreia G20 a inițiat o confruntare dură cu țările care nu aplicau sau aplicau doar unele dintre convențiile internaționale privind transparența bancară și fiscală.

3.21 Raportul OCDE a generat un val de proteste, în special din partea Elveției, Luxemburgului și bineînțeles, a Uruguayului. Cazul statului Delaware din SUA a suscitat dezbateri aprinse.

3.22 Cetățenii americani știu foarte bine că statul Delaware este un fel de paradis fiscal, aproape jumătate din societățile cotate pe Wall Street și Nasdaq având sediul în statul vicepreședintelui SUA, Joe Biden, unde se plătesc mai puține impozite locale, iar profitul nu este impozitat. În schimb, deși cei care activează în sector știu de mult acest lucru, mult mai puțini sunt la curent cu faptul că micul stat de la sud de Pennsylvania oferă enorme avantaje societăților offshore, prezentându-se ca o alternativă la Insulele Cayman sau Bermude. Asigurarea transparenței în ceea ce privește profiturile societăților stabilite în Delaware cade în sarcina proprietarilor. Dacă aceștia nu sunt cetățeni americani și dacă activitatea societății se desfășoară în afara SUA, ei nu sunt supuși impozitului în această țară.

⁽¹⁾ Rezoluția Parlamentului European din 6 aprilie 2011, privind protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene – Combaterea fraudei – Raportul anual 2009 [2010/2247(INI)].

3.23 Spălarea banilor, evaziunea fiscală și fondurile destinate corupției sau deturnării de fonduri din societățile proprii sunt cele mai importante și mai generalizate practici întâlnite în aceste paradisuri. De aici sunt lansate atacurile asupra datoriei suverane, cum ar fi campaniile ample de apărare a libertății necondiționate de circulație a capitalurilor, care implică mijloace de comunicare, partide politice și reprezentanți ai instituțiilor.

3.24 Proasta guvernare fiscală încurajează fraudă și evaziunea fiscală, cu consecințe grave pentru bugetele naționale și pentru sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene.

3.25 Multe dintre societățile multinaționale sunt organizate astfel încât să poată profita de posibilitatea de a evita plata taxelor în diferitele jurisdicții sub care operează. Faptul că tratamentul fiscal diferă de la o jurisdicție la alta favorizează mai înainte de toate societățile mari, internaționale sau foarte solide, și nu pe cele mici, naționale sau noi (aflate în faza de demarare). Aceste strategii de evaziune fiscală intră în contradicție cu principiul concurenței loiale și de responsabilitate a întreprinderilor. De asemenea, teritoriile respective devin baze de operații pentru organizații și întreprinderi care introduc bunuri pe piața internă fără certificate de origine adecvate și fără garanțiile solicitate de UE, ceea ce afectează grav interesele consumatorilor și, uneori, sănătatea publică. Un sistem utilizat în acest mod este cel care abuzează de stabilirea prețurilor de transfer, fixând prețurile tranzacțiilor în interiorul grupului pe baza parametrilor de evaluare legați de obligațiile fiscale ale grupului, în loc să se raporteze la condițiile normale ale pieței.

3.26 Întreprinderile multinaționale dispun fără îndoială de resurse necesare pentru a prezenta, fără mari complicații administrative, rapoarte publice defalcate pe țări, în ceea ce privește vânzările, profiturile de pe urma activității, operațiunile în interiorul grupului, beneficiile înainte de impozitare, impozitele. Dacă aceste informații ar fi aduse la cunoștința publică, ar reieși mai clar cine abuzează de stabilirea prețurilor de transfer sau cine adoptă o planificare fiscală agresivă.

3.27 Lipsa controalelor fiscale sau existența unor reguli slabe de supraveghere prudențială, opacitatea informațiilor destinate identificării persoanelor fizice și juridice și oricare altă caracteristică juridică ori administrativă permit societăților care operează de pe teritoriul unui paradis fiscal să se bucure practic de impunitate totală și să beneficieze de avantaje concurențiale inacceptabile, precum și de imunitate în fața acțiunilor întreprinse de autoritățile judiciare și administrative din țări terțe.

3.28 CESE condamnă expres rolul jucat de paradisurile fiscale în încurajarea și în obținerea de profituri de pe urma evaziunii fiscale, a fraudei fiscale și a fugii de capital. UE trebuie să își intensifice lupta împotriva acestor practici și să adopte măsuri concrete de sancționare.

3.29 Comunitatea internațională, conștientă de daunele serioase pe care existența acestor teritorii le provoacă comerțului internațional, intereselor trezoreriilor publice naționale, siguranței și ordinii publice și, după cum o demonstrează criza declanșată în 2008, stabilității înseși a sistemelor financiare, a inițiat câteva demersuri timide de identificare a acestor paradisuri fiscale, încercând să le elimine treptat.

3.30 Eforturile combinate ale G20 și ale Națiunilor Unite, împreună cu cele depuse în contextul inițiativelor OCDE, au condus la rezultate încă insuficiente în raport cu provocările puse de existența paradisurilor fiscale și a centrelor financiare offshore. Aceste eforturi trebuie urmate de măsuri decisive, eficace și coerente.

3.31 Însă demersurile efectuate, printre alte organizații, de G20, de Grupul de Acțiune Financiară Internațională (*Financial Action Task Force* – FATF) și de OCDE nu au reușit până acum decât să atenueze consecințele grave ale daunelor provocate de paradisurile fiscale și financiare.

3.32 Se impun identificarea jurisdicțiilor necooperante, înregistrarea de progrese în evaluarea îndeplinirii obligațiilor și aplicarea de măsuri disuasive pentru a încuraja respectarea regulilor. De asemenea, CESE consideră că OCDE nu constituie un cadru adecvat pentru combaterea paradisurilor fiscale, fiind nevoie de îmbunătățirea indicatorului care permite acordarea statutului de jurisdicție cooperantă, prin acordarea unei valori calitative acestuia. OCDE nu trebuie să permită guvernelor să iasă de pe lista neagră doar în urma unor simple promisiuni de respectare a principiilor privind schimbul de informații, în lipsa garantării unei puneri în practică efective a acestora.

3.33 Există rațiuni suficiente pentru a putea afirma că, într-o anumită măsură, criza financiară a fost cauzată de operațiuni cu produse financiare complexe și prea puțin transparente, desfășurate de operatori financiari domiciliați în jurisdicții care aplică secretul fiscal, ceea ce a cauzat prejudicii grave investitorilor și cumpărătorilor acestor produse. Paradisurile fiscale găzduiesc operațiuni ale instituțiilor financiare care nu apar în buget, cu am fi produse financiare complexe care nu contribuie la înnoirea sectorului financiar și care provoacă instabilitate financiară. Există numeroase dovezi că, mai ales în țările în curs de dezvoltare, numeroase investiții străine directe au ca proveniență paradisurile fiscale.

3.34 Conștientă de această situație, Uniunea Europeană a condamnat în anumite ocazii existența unor asemenea regimuri, prin vocea diverselor sale autorități instituționale. Cu toate acestea, ea nu a fost capabilă să promoveze un cadru normativ și administrativ supranațional, care să contribuie la reducerea limitelor impunității.

3.35 Activitatea UE s-a concentrat pe eliminarea a circa 100 de regimuri fiscale dăunătoare aflate sub jurisdicția statelor membre în care controlul financiar este redus sau pe teritoriul țărilor terțe. În acest sens, în 2009 și 2010 Comisia Europeană a adoptat două comunicări privind buna guvernare fiscală și un cod de conduită. În prezent sunt de asemenea în vigoare trei

directive privind profiturile recuperate de pe urma evaziunii fiscale, cooperarea administrativă și impozitarea economiilor (în curs de revizuire). De asemenea, clauzele de conformitate cu bunele practici sau cu buna guvernanță fiscală sunt foarte răspândite în acordurile comerciale, de asociere și de cooperare încheiate de UE cu țări terțe.

3.36 Cu toate acestea, progresele sunt foarte limitate, deoarece competențele în materie de investigație și sancțiuni aparțin statelor membre.

3.37 Conform societăților bancare, legea americană la care s-a făcut referire a demonstrat că adoptarea unilaterală a unor

astfel de măsuri poate da naștere unor probleme pentru entitățile financiare, din cauza incompatibilității dintre obligațiile impuse de FATCA în ceea ce privește comunicarea, oprirea asiguratorie și închiderea conturilor, pe de o parte, și legislația UE și/sau cea națională a țării de reședință a entității financiare, pe de altă parte.

3.38 La 4 martie 2009, premierul de atunci al Marii Britanii a ținut un discurs important în fața Congresului SUA, în care a îndemnat țara aliată să se asocieze angajamentului comun în favoarea unui sistem economic reglementat la nivel mondial și să lupte împotriva utilizării sistemelor financiare exclusiv în scopul îmbogățirii personale.

Bruxelles, 24 mai 2012

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON
